

19. september 2008

Socialudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 Kbh. K

Kære Folketingets Socialudvalg

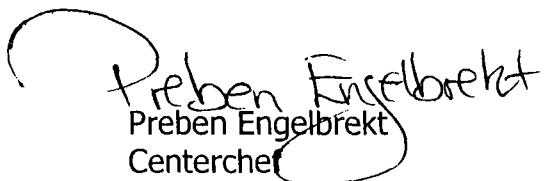
Jeg anmoder hermed om at få foretræde for Folketingets Socialudvalg.

Baggrunden for anmodningen er i forlængelse af "Benjamins tragedie", som blev vist i DR1 3. september 2008. Udsendelsen kan ses på www.ungeogsorg.dk

Formålet med dokumentarudsendelsen er at sætte fokus på det oversete sociale problem – at der er en gruppe børn og unge, der udsættes for omsorgssvigt på grund af forælders alvorlige sygdom eller død – og at der sjældent er relevant hjælp at hente. Kræftens Bekæmpelse og Børn Vilkår har efterfølgende bakket op omkring problemstillingen.

Jeg håber, at få mulighed for at orientere Folketingets Socialudvalg om det oversete sociale problem. Derudover vil jeg komme med forslag til, hvilke tiltag der skal til for at hjælpe de børn og unge, der i dag står en situation, som minder om Benjamins historie.

Venlig hilsen

Preben Engelbrekt
Centerchef

Rådgivnings- og Videncentret Børn, Unge & Sorg

I dokumentarudsendelsen ” Benjamins tragedie” som blev vist i DR1 3. september 2008, blev der sat fokus på den gruppe af udsatte børn og unge, som udsættes for omsorgssvigt på grund af forælders livstruende sygdom eller på grund af forælders død.

Benjamin var 11, da hans far fik konstateret kræft, 12 da hans mor døde af en hjerneblødning og 18, da faderen døde af sin leukæmi. Faderen forfaldt fysisk og psykisk på grund af sygdom og sorg – og ingen greb ind i forhold til de massive svigt, Benjamin og hans bror blev udsat for i en årrække.

Benjamin er typisk en af dem, vi mener skal have bedre hjælp.

Benjamin fik hjælp – om end sent – men alt, alt for mange får den ikke og får følgelig et helt andet liv, end de kunne have fået. For manges vedkommende et liv uden den uddannelse, de skulle have haft, uden de kærester/koner/mænd, de skulle ha’ haft – de tør ikke knytte sig til andre efter tabet. Andre får problemer med misbrug, spiseforstyrrelser, selvbeskadigende adfærd, i værste fald selvmord.

Resumé

Rådgivningscentret Unge & Sorg arbejder i øjeblikket på at udvikle den nuværende organisation til en paraplyorganisation for området ”børn, unge og sorg” - helst i samarbejde med Kræftens Bekæmpelse og Børns Vilkår: Rådgivnings- og Videncentret Børn, Unge & Sorg.

Det er hensigten at arbejde for en fastere forankring af centret, da behovet for hjælp er stigende, og da den nuværende organisering – baseret på tidsbegrænsede bevillinger – er meget sårbar og ikke giver den fornødne stabilitet til at udvikle centret.

Centret vil have følgende fem overordnede arbejdsområder:

- 1) Rådgivning
- 2) Udvikling af metoder i det professionelle og frivillige sociale arbejde
- 3) Vidensproduktion
- 4) Rådgivning og vejledning af kommuner, sundhedscentre, hospitaler m.fl.
- 5) Efteruddannelse af professionelle medarbejdere i kommuner og sundhedscentre

Det nuværende rådgivnings- og videncenter Unge & Sorg

Rådgivningen Unge & Sorg blev oprettet i København i 2000 med det formål at støtte unge mellem 16 og 28, som lever med en alvorligt syg forælder, eller som har mistet en far eller mor.

Der findes ca. 57.000 unge mellem 16 og 28 år i Danmark, som har mistet deres far eller mor (Danmarks Statistik 31.12.05), og 45.000 unge oplever hvert år, at en forælder får konstateret en kritisk sygdom. Baggrunden for etableringen af Unge & Sorg var, at de unge sjældent fik den nødvendige støtte. Siden 2000 har vi derfor arbejdet med at støtte disse unge og deres netværk gennem individuel terapi og sorggrupper samt gennem vores landsdækkende tilbud: Telefon-, chat- og brevkasserådgivning. Hjælpen er gratis og ydes af professionelle og især frivillige, som selv har mistet. Vi arbejder desuden med at indsamle og producere viden på området og formidle den til de unges netværk, deriblandt andre professionelle, for at øge opmærksomheden og ruste dem til at hjælpe de unge og forebygge de problemer, som de unge ofte oplever i forbindelse med sygdom og død i familien.

Rådgivningscentret Unge & Sorg har indtil videre etableret rådgivninger i Region Hovedstaden, Region Midtjylland og Region Syddanmark. I første omgang vil det være mest hensigtsmæssigt

at koble 'børn og sorg'-området på en eller to af de eksisterende rådgivninger i en forsøgsperiode.

Det kommende rådgivnings- og videncenter Børn, Unge & Sorg

Baggrund

På landsplan er der et markant behov for flere og mere organiserede sorggrupper til børn og unge, der har alvorligt fysisk syge forældre, eller hvis forældre er døde. Udover de ca. 57.000 unge 16 – 28-årige, som er nævnt ovenfor, har cirka 13.000 børn under 16 år mistet en far eller mor og mange flere lever med alvorligt fysisk syge forældre. Jf. Danmarks statistik oplever cirka 100.000 børn og unge hvert år, at en forælder får konstateret en kritisk sygdom. Langt de fleste sorggrupper for børn oprettes i dag af Kræftens Bekæmpelse og Børns Vilkår. Men begge organisationer beretter løbende om, at der er brug for langt flere sorggrupper, end de kan oprette, og de mener, at kommunerne bør udbyde disse grupper. Derudover fortæller Kræftens Bekæmpelse og Børns Vilkår, at deres tilbud ikke er rettet mod de mest sårbare familier. Sygdom og død medfører ofte store ændringer i familien. Opvæksten med en syg forælder kan resultere i store udviklingsproblemer hos børnene og de unge, hvis behov ofte tilsidesættes til fordel for den syge forælders¹. Problemområdet er tiltagende i takt med de senere års forbedrede sygdomsbehandling, idet sygdomsperioden forlænges og børnene udsættes for længerevarende belastninger. Undersøgelser viser, at familier, hvor forælderen rammes af alvorlig sygdom, kan have brug for familiebehandling, konkret rådgivning eller informationsmateriale om, hvordan man bedst muligt tilgodeser børnenes trivsel².

Ét overordnet, landsdækkende center

Planen er at udvikle Unge & Sorg til et nationalt rådgivnings- og videnscenter, der skal fungere som hovedaktør på området. Et landsdækkende center vil sikre den optimale mulighed for systematisk indsamling af viden og oplysninger og desuden sikre høj faglig kvalitet. Centret skal arbejde tæt sammen med kommuner og sundhedscentre og sikre forebyggende hjælp til målgruppen, blandt andet ved – gennem konsulentbistand – at uddanne fagfolk i fx PPR til at varetage opgaven med at etablere sorggrupper.

Målgruppen

Den primære målgruppe for det kommende rådgivnings- og videnscenter er de tre til 28-årige med alvorligt syge eller døde forældre.

Arbejdsområder:

1) Rådgivningsindsats

Den første af centrets overordnede arbejdsområder er rådgivningsindsatsen i forhold til børnene og de unge. For gruppen af de tre til 18-årige vil der være tale om professionel rådgivning i form af telefon- og chatrådgivning. De vil desuden tilbydes familiesamtaler samt børne-/teenagegrupper, som fortrinsvis skal varetages af de allerede etablerede systemer, hvilket kommunalrefor-

¹ Børn og unge, der har brug for professionel behandling i forbindelse med forælders alvorlige sygdom eller tabet af en forælder, og som ikke får den nødvendige støtte, risikerer senere i livet at udvikle depression eller andre psykiske sygdomme, manglende evne til intimitet, selvmordstanker, koncentrationsbesvær, lavt selvværd, manglende basal tillid til verden samt selvdestruktiv adfærd såsom isolation, at skære i sig selv, spiseforstyrrelser og alkohol- eller stofmisbrug.

²COSIP-Projekt: Mikael Thastum (2005): *Psykosocial støtte til familier med en forælder med kræft*. Preben Engelbrekt (2005): *Når far eller mor bliver alvorligt syg – en skrive og interviewundersøgelse med unge i alderen 13-20 år*.

men i større omfang åbner mulighed for. Centrets rolle vil i den forbindelse være at yde konsulentbistand.

De 18 til 28-årige skal tilbydes Unge & Sorgs nuværende tilbud, som stort set er de eneste målrettede tilbud i landet til målgruppen. Da de unges problemer og behov strækker sig fra komplicerede tab og traumer til ønsket om at udveksle erfaringer med ligestillede, vil centret fortsat tilbyde de mange former for hjælp fra både professionelle og frivillige ligestillede – hver for sig og i fællesskab.

2) Udvikling af metoder i det professionelle og frivillige sociale arbejde

I arbejdet med at sikre børn og unge bedst mulig rådgivning fremover vil centret arbejde med løbende metodeudvikling gennem opsamling, evaluering, systematisering og formidling af erfaringer, både hvad angår det professionelle og det frivillige arbejde. Dét at møde ligestillede er ofte med til at forebygge isolation og følelsen af at være anderledes. Og da de unge i stadig stigende grad generelt benytter internettet til at søge hjælp³ vil et af de fremtidige punkter i metodeudviklingen blandt andet være internetbaserede sorggrupper.

3) Vidensproduktion

Den tredje af centrets arbejdsområder er at sikre vidensproduktion inden for alle dele af centrets områder. Praksisforskning vil blive en central del af den nye organisation med det formål at være spydspids for udvikling af målrettede tilbud til børn og unge med alvorligt syge eller døde forældre. Derudover skal videncentret undersøge effekten af den indsats og støtte, som sørgende børn og unge tilbydes. Centret vil ligeledes forske i det frivillige arbejde, som på mange måder er unikt. Resultaterne er både til internt og eksternt brug, blandt andet vil centret stå for at udvikle materiale til børn, unge og deres forældre.

4) Rådgivning, vejledning og konsulentbistand

En fjerde meget central opgave for centeret vil være – gennem konsulentbistand – at rådgive og vejlede de professionelle, der møder børnene og de unge, dvs. lærere, studievejledere, pædagoger, socialrådgivere, psykologer, sygeplejersker m.m. Vores erfaring er, at de savner viden og erfaring om at hjælpe sørgende børn/unge og deres familier.

5) Efteruddannelse af professionelle medarbejdere i kommuner og sundhedscentre

I takt med den øgede italesættelse af området vil disse professionelle blive stadig mere opmærksomme på problemet, og der vil dermed opstå et voksende behov for kurser og efteruddannelse. Centret vil tilbyde efteruddannelse af eksempelvis psykologer, der arbejder i pædagogisk psykologiske rådgivninger, og personale i sundhedscentre m.m., som har planer om at oprette sorggrupper for børn. I forlængelse af efteruddannelse tilbyder centret efterfølgende supervision på sorggrupperne i kommunerne. Derudover vil centret måle effekten af børnenes udbytte i forbindelse med deltagelse i de kommunale sorggrupper

Preben Engelbrekt
Unge & Sorg
Centerchef.

³ Kofod, A. og Jens Christian Nielsen (2005): *Det normale ungdomsliv*. Center for Ungdomsforskning, Danmarks Pædagogiske Universitet.